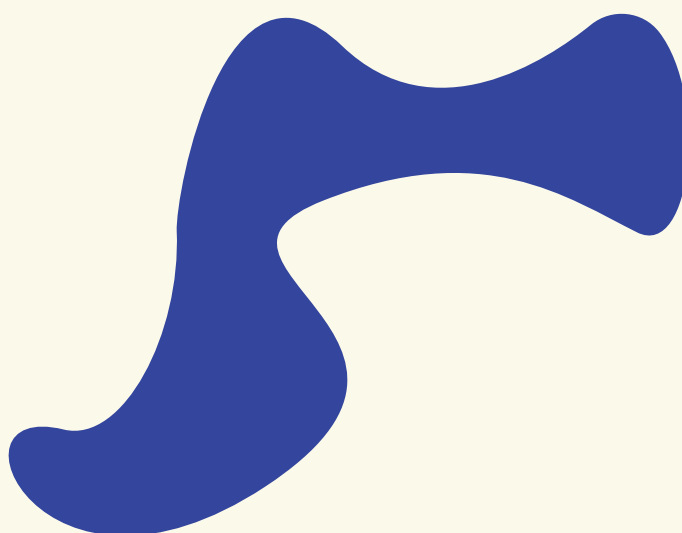
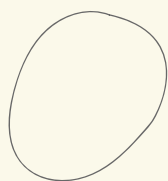

Årsberättelse Skånes folkhögskolor

Text:

Skånes folkhögskolor i samverkan

Form och Layout:

Hanne Bergqvist & Sally Engström Apelmo

Deltagare på Grafisk design-kursen
vid Östra Grevie folkhögskola

Innehållsförteckning

Syftet med årsberättelsen	4	Kursutbud och deltagarantal 2018	13
Folkhögskola – en viktig resurs för Skånes utveckling	5	Allmän kurs	14
Visste du att skånes folkhögskolor 2018...	6	Deltagarberättelser	
En unik utbildningsform	7	Rektorsberättelse	
Folkhögskolorna i Skåne		Särskild kurs	18
Skånes folkhögskolor i samverkan		Deltagarberättelser	
Överenskommelsen mellan folkbildningen i Skåne och Region Skåne		Rektorsberättelser	
Skånes 18 folkhögskolor	9	Korta kurser	22
Hur finansieras en folkhögskola	10	Rektorsberättelser	
Statsbidrag		SMF – Studiemotiverande folkhögskolekurs	25
Riktade bidrag		Deltagarberättelser	
Utökade platser		Rektorsberättelser	
Regionbidrag till folkhögskolor		Etableringskurs	28
Mobilitetsstöd		Deltagarberättelser	
Region Skånes ersättning till folkhögskolor 2018		Rektorsberättelser	
Regionbidragets utveckling 2017-2019	12	Svenska från dag ett	31
		Rektorsberättelser	
		SFI på folkhögskola	33
		Deltagarberättelser	
		Rektorsberättelser	
		Utbildningskedjan	36
		Fakta om Skånes folkhögskolor 2018	39

Syftet med årsberättelsen

Syftet med denna årsberättelse är att ge en samlad bild av Skånes 18 folkhögskolor. Verksamheten vid Skånes folkhögskolor är omfattande och mångfasetterad. Det är därför inte möjligt att här ge en fullständig redovisning av all verksamhet.

Årsberättelsen inleds med en översiktlig beskrivning av folkhögskolan som utbildningsform och dess finansiering. Det görs också en kort redovisning av samverkan mellan folkhögskolorna i Skåne och samverkan med Region Skåne. Dessutom beskrivs folkhögskolornas betydelse för utvecklingen av Skåne och förverkligandet av den regionala utvecklingsplanen "Det öppna Skåne 2030".

I årsberättelsen ges i stapeldiagram en samlad redovisning av volymen av kursverksamheten för varje folkhögskola per kursform. Avslutningsvis redovisas statistik och fakta om Skånes folkhögskolor. Dessa uppgifter är ett urval av den statistik som Folkbildningsrådet nationellt årligen lämnar till regeringen, här nedbrutet för Skåne. Därmed

ges regionala bidragsgivare samma faktaunderlag som Folkbildningsrådet har i uppgift att redovisa för regeringen som grund för kommande statsbidrag. Syftet är också att få en bild av folkhögskolans verksamhet i Skåne i jämförelse med verksamheten i hela Sverige. All statistik är hämtat från SCB via Folkbildningsrådet. Motsvarande nationell statistik återfinns i *Folkbildningsrådets årsredovisning 2018, verksamhetsredovisning folkhögskola*.

Fakta och statistik varvas med exempel på verksamheter ute på folkhögskolorna från några rektorer på Skånes folkhögskolor. Detta för att vidga bilden av den breda verksamhet som pågår på folkhögskolan. Dessutom har vi hämtat citat med korta berättelser från deltagare från olika folkhögskolor i Skåne för att fånga också ett deltagarperspektiv. Berättelserna avser att visa på de synergieffekter som skapas inom folkhögskolans verksamhet, medan statistiken avser att ge en tydlig bild av storleken på utbildningar som är tillgängliga på Skånes folkhögskolor samt deltagargruppens sammansättning och bakgrund.

Syftet med statens stöd till folkbildningen är att:

- Stödja verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin.
- Bidra till att göra det möjligt för en ökad mångfald människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen.
- Bidra till att utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället.
- Bidra till att bredda intresset för och öka delaktigheten i kulturlivet.

Folkhögskola – en viktig resurs för Skånes utveckling

Folkhögskolan bidrar på en rad områden till Region Skånes utveckling. Det handlar om kompetensförsörjning i bred betydelse. Skånes 18 folkhögskolor erbjuder nya vägar till studier eller arbete och utgör ett viktigt alternativ till övriga utbildningssystemet.

Genom en friare pedagogik och hög grad av individanpassad undervisning utifrån deltagarnas förutsättningar har folkhögskolan visat att den kan fånga upp personer med kort utbildningsbakgrund och som haft svårt att hitta sin väg i andra utbildningar. Folkhögskolan bidrar till att utjämna utbildningsklyftor i samhället. För Skånes del är detta särskilt betydelsefullt då Skåne alltjämt har den lägsta sysselsättningsgraden i riket.

Folkhögskolan - en del i det livslånga lärandet

Med folkhögskolornas breda kursutbud och en mångfald av profiler och spetskompetenser erbjuder folkhögskolan också utvecklingsmöjligheter och stärker möjligheterna till livslångt lärande för vuxna oavsett var de befinner sig i livet. Med folkhögskolans estetiska utbildningar och öppna kulturutbud bidrar folkhögskolorna både till kompetensförsörjningen för de kulturella näringarna och till ett rikare och livskraftigare kulturliv i hela Skåne.

Folkhögskolan - stärker framtidstro och livskvalité

Folkhögskolorna erbjuder möjligheter för högre medborgerlig bildning, ökat deltagande i samhällsdebatten och en plattform för fortsatta studier. Folkhögskolan har en särskild förmåga att bryta utanförskap, stärka människors självkänsla och skapa sammanhang och nätverk åt deltagarna. I folkhögskolan möts en mångfald av idéer och intressen. Det finns flera olika utbildningar med olika inriktningar, på olika nivåer och för flera olika målgrupper. Folkhögskolorna blir därför en mötesplats för människor med olika ålder, bakgrund och behov. Därmed bidrar folkhögskolan också till att stärka framtidstro och livskvalitet i Skåne.

Folkhögskolan - en unik mötesplats

Då folkhögskolorna utgör en unik mötesplats för deltagarna, såväl som en plattform för utbildning och bildning, spelar de en betydande roll för utvecklingen av Skåne. De har en unik position att medverka till att lösa Skånes gemensamma utmaningar och utgör därmed en viktig del i arbetet med att förverkliga "Det öppna Skåne 2030 - Skånes regionala utvecklingsstrategi"

Visste du att Skånes folkhögskolor 2018...

Bidrog till Skånes
ekonomi genom:

1000

årsanställda

1 000

milj. kronor i omsättning

450

milj. kronor i statsbidrag

420

milj. kronor i studiemedel
från kursdeltagarna

En unik utbildningsform

Det finns 156 folkhögskolor i Sverige. Av dessa är 114 rörelseägda och resterande 42 offentligt ägda. Utöver det finns 183 filialer, som är utlokaliserad verksamhet utanför huvudfolkhögskolan.

Folkhögskolan är en unik utbildningsform som inte har sin motsvarighet någon annanstans i världen. Folkhögskolor finns visserligen i en del andra länder, särskilt i Norden, men inte med samma erkännande som en del i det samlade utbildningssystemet som i Sverige. Folkhögskolan är fri från statlig styrning. Folkhögskolan står inte, i sin ordinarie verksamhet, under statlig tillsyn och är inte skyldig att följa nationellt fastställda kursplaner. Varje skola styrelse beslutar om inriktning, profil, kursutbud och kursplaner. Folkhögskolan omfattas inte av nationella prov och där ges inte betyg. Samtidigt har folkhögskolan fått rätt att utfärda behörighet såväl på grundskole- som gymnasienivå. Deltagarna har också rätt till studiestöd enligt samma regler som gäller för Komvux. Detta är sammantaget ett stort ansvar som folkhögskolan starkt värnar om.

Allmän kurs ska ge motsvarande kunskaper

Folkhögskolans allmänna kurs ska enligt statens anvisningar ge *motsvarande* kunskaper som grund- och gymnasieskolan. Det innebär att deltagarna på allmän kurs i stort läser samma ämnen som i grund- och gymnasieskolan men med folkhögskolans frihet och pedagogik. För de som avser läsa vidare till högre utbildning ges, istället för betyg, ett samlat

studieomdöme som anger deltagarnas förutsättningar att läsa vidare på högskola, universitet eller yrkeshögskola. Folkhögskolan har också en egen kvotgrupp till högskolan.

Helhetssyn på lärande

Folkhögskolan är också unik genom dess fokus på en helhetssyn på lärande och bildning där det socialpedagogiska arbetet är viktigt. Folkhögskolan har en lugn inkluderande studiemiljö med jämförelsevis små grupper.

Möte mellan olikheter

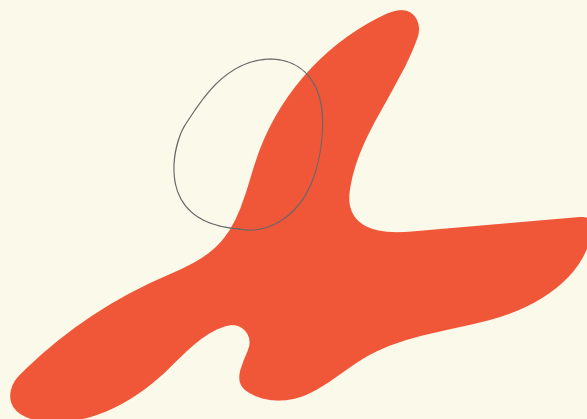
Genom bredden i kursutbud, i åldrar och deltagarnas bakgrund innebär folkhögskolan också en mötesplats för olikheter som ger deltagarna en unik möjlighet att utvecklas tillsammans med andra. Många folkhögskolor erbjuder också internatboende vilket ger ytterligare möjligheter till möten och bildning även utanför de vanliga kursstiden.

Folkhögskolorna i Skåne

Skåne har en omfattande folkhögskoleverksamhet med långa traditioner. Av landets totala antal deltagare på allmän och särskild kurs utgör Skåne ca 15 %. Av den totala verksamheten inklusive kortkurser och utbildningar finansierade av Arbetsförmedlingen så utgör Skåne närmare 20 % av samtliga deltagare på folkhögskolorna i Sverige.

I Skåne finns 18 folkhögskolor spridda över hela Skåne och därtill runt 15 filialer. Samtliga 18 folkhögskolor är rörelsedrivna, och tätast bland skolor och filialer är det i Malmö. Allt fler

folkhögskolor öppnar filialer i storstädernas utsatta områden för att finnas nära där behoven är störst, så också i Skåne. Två av folkhögskolorna, Folkhögskolan Hvilan och Önnestads folkhögskola öppnades redan år 1868 och firade därmed 150 år 2018. Den nyaste folkhögskolan i Skåne är Holma folkhögskola med en tydlig grön inriktning som varit verksam i Höör och Lund sedan 2015.

Skånes folkhögskolor i samverkan

17 av 18 folkhögskolor i Skåne är samlade i föreningen *Skånes folkhögskolor i samverkan* som bildades 2012. Kvarnby folkhögskola har valt att inte ansluta sig. Föreningen får finansiellt stöd från Region Skåne genom kulturnämnden och regionala utvecklingsnämnden. Föreningens syfte är att företräda medlemsskolorna. Föreningen har ett tätt samarbete med Region Skåne såväl vad gäller kompetensförsörjningsfrågor som inom kulturområdet.

En röst och en ingång

Föreningen ambition är att utgöra en röst och en ingång till Skånes folkhögskolor. Föreningen bedriver också gemensam kompetensutveckling och fortbildning för skolornas anställda och viss gemensam marknadsföring. Föreningen har också sedan flera år ett nära samarbetet med lärosätena i Skåne bland annat för att bidra till en breddad rekrytering till högre studier. Skånes folkhögskolor i samverkan har sedan april 2019 en heltidsanställd koordinator som finansieras dels från medlemsskolorna och dels via stödet från Region Skåne.

Samverkan med regionen

Under 2019 har samverkan mellan folkhögskolorna och regionen fördjupats ytterligare bland annat genom att folkhögskolorna getts möjlighet via visst stöd från regionen att utveckla nya yrkesutbildning. En målsättning som förenar regionens mål om kompetensförsörjning och folkhögskolornas ambition att bredda sitt kursutbud. Samverkan mel

lan folkhögskolorna i Skåne och samarbetet med regionen är unikt för landet. Motsvarande förening och samverkan finns inte i övriga Sverige. Många regioner och folkhögskolor lyfter Skåne som ett föredöme.

Överenskommelsen mellan folkbildningen i Skåne och Region Skåne

Vidare har Region Skånes kulturnämnd och regionala utvecklingsnämnd stiftat en överenskommelse med folkbildningen som sträcker sig fram till 2029. Överenskommelsen utgör en unik plattform för långsiktigt samarbete mellan folkhögskolor, studieförbund och Region Skåne. Genom överenskommelsen kan parterna gemensamt ta sig an samhällsutmaningar och skapa en brygga över informella och formella system.

Överenskommelsen mellan folkbildningen i Skåne och Region Skåne ligger i linje med statens fyra syften med folkbildningen och den regionala utvecklingsstrategin. De teman som parterna gemensamt kommit överens om att utveckla är demokrati, integration, mångfald, kompetensförsörjning och arbetsmarknad, kultur, miljö och folkhälsa. Inom ramen för överenskommelsen genomfördes under 2018 bland annat Myllret, som en mötesplats för folkbildningen i Skåne. Under 2019 har överenskommelsen bland annat bidragit till att Region Skåne lyft fram folkbildningens roll i integrationsarbetet i regionens samverkan med kommunerna.

Skånes 18 folkhögskolor

Skolor med filialer,
dess lokalisering anges
under respektive skola.

Albins folkhögskola
LANDSKRONA

Eslövs folkhögskola
ESLÖV
Malmö

Folkhögskolan Hvilan
ÅKARP
Lund
Staffanstorps
Malmö

Fridhems folkhögskola
SVALÖV
Malmö

Furuboda folkhögskola
ÅHUS
Malmö
Kristianstad

Glimåkra folkhögskola
GLIMÅKRA
Hässleholm

Glokala folkhögskolan
MALMÖ

Holma folkhögskola
HÖÖR
Lund

Hyllie park folkhögskola
MALMÖ
Malmö
Kristianstad
Skillinge, Simrishamns kommun

Kvarnby folkhögskola
MALMÖ

Malmö folkhögskola
MALMÖ

Munka folkhögskola
MUNKA LJUNGBY
Perstorp

S:ta Maria folkhögskola
MALMÖ

Skurup folkhögskola
SKURUP
Malmö
Ystad

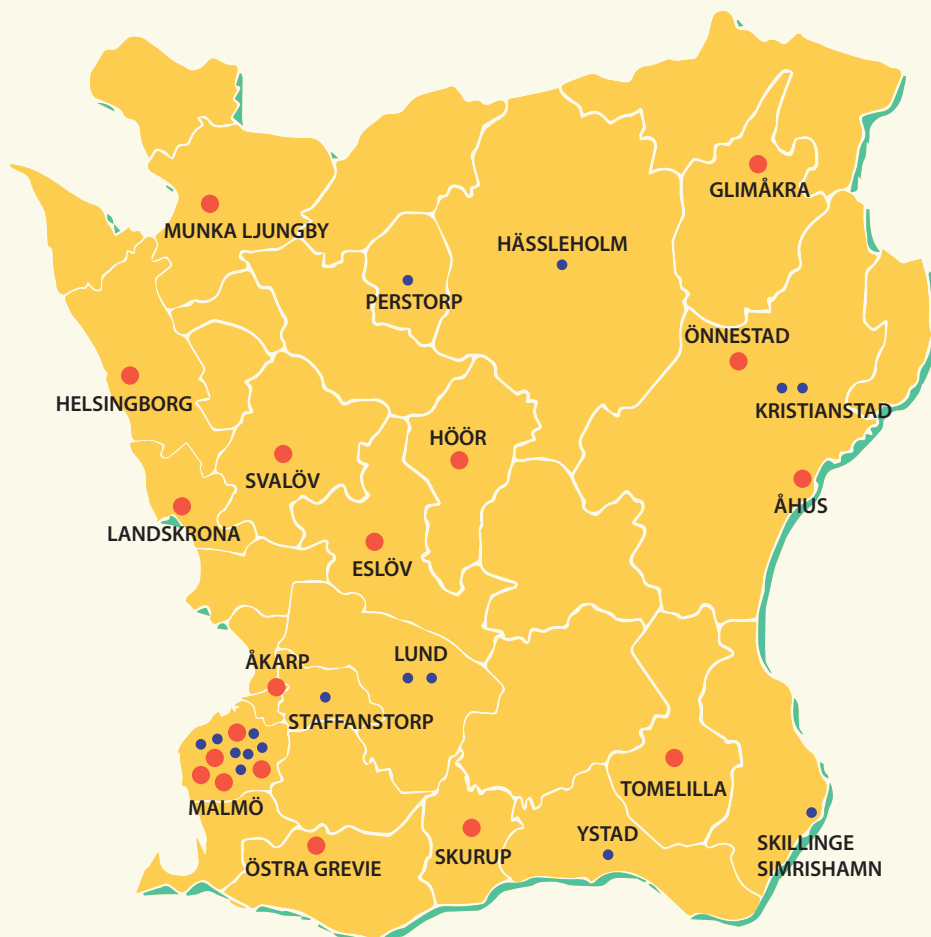
● 18 HUVUDSKOLOR
● 16 FILIALER

Sundsgården folkhögskola
HELSINGBORG

Önnestad folkhögskola
ÖNNESTAD

Österlen folkhögskola
TOMELILLA

Östra Grevie folkhögskola
ÖSTRA GREVIE
Malmö

Hur finansieras en folkhögskola

Folkhögskolor finansieras till största del av det offentliga genom ersättning från stat och region.

Statsbidrag

Merparten av det offentliga stödet till folkhögskolorna kommer från staten, i form av ett årligt folkbildningsbidrag. Folkbildningsrådets fördelningsmodeller vilar på tillit för den enskilda folkhögskolans expertis och ger förutsättningar för folkhögskolorna att själva bedöma vilka behov som behöver mötas i samhället och vilka individer som folkhögskolan skall fånga upp. På så sätt äger varje folkhögskola sin egen process. Men för att få bidrag behöver folkhögskolorna uppnå bestämda kriterier, enligt regeringens förordning samt leverera de deltagarveckor som skolorna åtagit sig att genomföra.

Statsbidragen hanteras i ett självförvaltningssystem av Folkbildningsrådet, som är folkbildningens egen organisation. Folkbildningsrådet har myndighetsuppdraget att ta emot, fördela och följa upp statsbidraget. Förordningen om statsbidrag till folkbildningen och de villkor och riktlinjer som folkbildningsrådet beslutar om är de styrdokument som främst reglerar verksamheten.

Riktade bidrag

Det förekommer också statligt stöd för riktade insatser på folkhögskolorna. Det kan handla om kurser för arbetslösa som behöver komplettera sin utbildning eller för nyanlända som vill lära sig svenska. Folkhögskolorna får även statligt stöd i

form av projektmedel eller uppdrag från statliga myndigheter, exempelvis inom arbetsmarknads-, integrations- och folkhälsoområdet.

Utökade platser

Inom ramen för kunskapslyftet gjorde regeringen i budgetpropositionen för 2018 en stor förstärkning av antalet platser inom folkhögskolorna. Regeringen tillförde medel till folkhögskolorna för allmän och särskild kurs motsvarande totalt 8000 utökade platser 2018 (5000 fler jämfört med 2017), vilket är en historisk stor utbyggnad av folkhögskolorna. Nationellt motsvarar de långa kurserna 2018 omkring 31 000 helårsplatser, fördelade på drygt 1 000 000 deltagarveckor. Från 2019 utgör de utökade platserna ordinarie tilldelning till folkhögskolan och särredovisas inte varken nationellt eller regionalt.

Regionbidrag till folkhögskolor

Någon samlad bild av hur regioner fördelar bidragen till folkhögskolorna finns inte. Bedömningen är att de flesta utgår från statens volymbaserade fördelningssystem, i en del fall med kompletterande fördelningskriterier. Mobilitetsstöd, eller interkommunal ersättning som det tidigare kallades, är ett bidrag som ges för deltagare från det egna länet som studerar vid folkhögskola i ett annat län. Syftet är att möjliggöra riksrekrytering till folkhögskolan där deltagare kan välja folkhögskola efter profil oavsett var i landet man bor. Systemet bygger på ömsesidighet mellan landets regioner. Ersättningen till rörelsefolkhögskolor

betalas ut direkt till skolorna och för regionfolkhögskolor till huvudmannen.

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) ger rekommendationer för storleken på mobilitetsstödet. Detta bygger på en överenskommelse att staten och regionerna gemensamt ansvarar för folkhögskolans grundfinansiering. Bidraget betalas endast ut till kurser som är 15 veckor eller längre. Rekommenderad ersättningsnivå såväl 2018 som 2019 var 400 kronor per deltagarvecka vilket motsvarar ca 25% av folkhögskolans grundbidrag från staten.

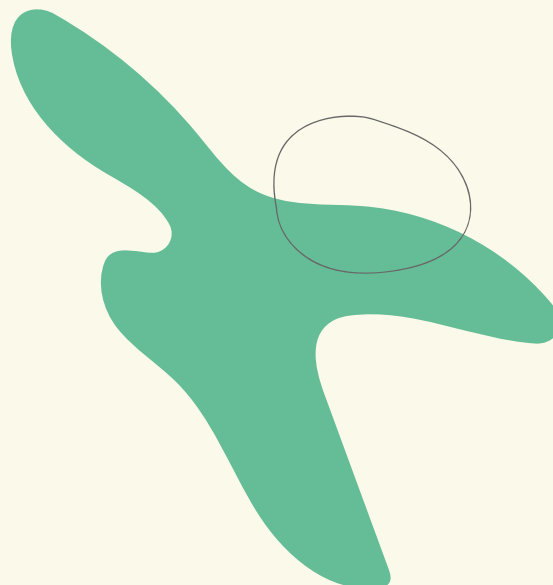
Region Skånes ersättning till folkhögskolor 2018 och 2019

Region Skåne har tidigare följt SKL:s rekommendation för mobilitetsersättning. Region Skåne har, precis som många andra regioner, även historiskt tillämpat rekommendationen för ersättning till folkhögskolor i Skåne. Medel till folkhögskolor avser således både mobilitetsersättning till folkhögskolor utanför Skåne och ersättning till de 18 folkhögskolor som ligger i Skåne.

I enlighet med regionfullmäktiges Verksamhetsplan och budget för 2017 flyttades ansvaret för ersättning till folkhögskolorna från Regionstyrelsen till Regionala utvecklingsnämnden. Regionala utvecklingsnämndens budget för stöd till folkhögskolorna uppgick till 50 miljoner kronor 2018. Utbetalningen till Skånes folkhögskolor uppgick till 46,7 miljoner. Inrapporterade deltagarveckor från Skånes folkhögskolor uppgick 2018 till 124 553 deltagarveckor vilket innebär ett bidrag från regionen på ca 377 kr per deltagarvecka under

2018. För 2019 beslutade Regionala utvecklingsnämnden om ett tak för bidraget till folkhögskolorna i Skåne om maximalt 43,3 miljoner kronor och att ersättningen ska baseras på antalet deltagarveckor enligt 2017 års utfall vilket då var 108 371 deltagarveckor. Det faktiska utfallet av deltagarveckor 2019 uppgick till 132 099. Bidraget per deltagarvecka minskar därmed drastiskt 2019 jämfört med 2018 och uppgår till ca 328 kr per deltagarvecka.

Tabellen på nästa sida visar regionbidragets utveckling 2017-2019 för ersättningen till folkhögskolor.

Regionsbidragets utveckling

ÅR	KR	ERSÄTTNING/ DELTAGARVECKA	ANTAL DELTAGARVECKOR
2017			
Utbetalt till skolorna i Skåne	42 264 829	390,00	108 371
Utbetalt till övriga skolor	8 168 544	390,00	20 945
Summa totalt 2017	50 433 373		129 316
2018			
Utbetalt till skolorna i Skåne	46 941 742	376,88	124 553
Utbetalt till övriga skolor	9 278 407	400,00	23 196
Summa totalt 2018	56 220 149		147 749
2019			
Utbetalt till skolorna i Skåne	43 350 420	328,17	132 099
Utbetalt till övriga skolor	8 649 236	344,14	25 133
Summa totalt 2019	51 999 656		157 232

Kursutbud och deltagarantal 2018

I denna del av årsberättelsen ges en överskådlig bild per folkhögskola i Skåne av antalet deltagarveckor på de vanligast förekommande kurserna samt antal deltagare i kurser finansierade av arbetsförmedlingen, antal deltagare i *Svenska från dag ett* och i SFI på folkhögskola. Samtliga uppgift-

er är hämtade från SCB via Folkbildningsrådet förutom SFI där uppgifterna är hämtade från respektive folkhögskola eftersom samlad nationell statistik saknas per skola. För varje kurs ges även en kort översikt av kursen.

Vad är en deltagarvecka?

En deltagare som studerar heltid i fem dagar motsvarar en deltagarvecka, och en helårsplats på folkhögskola motsvarar ca 35 deltagarveckor.

Nationellt motsvarar de långa kurserna ca 31 400 helårsplatser, alltså cirka 1 100 000 deltagarveckor under 2018. För Skånes del omfattade de långa kurserna, allmän kurs och särskild kurs, 160 000 deltagarveckor vilket motsvarar ca 4 600 helårsstuderande.

Allmän kurs

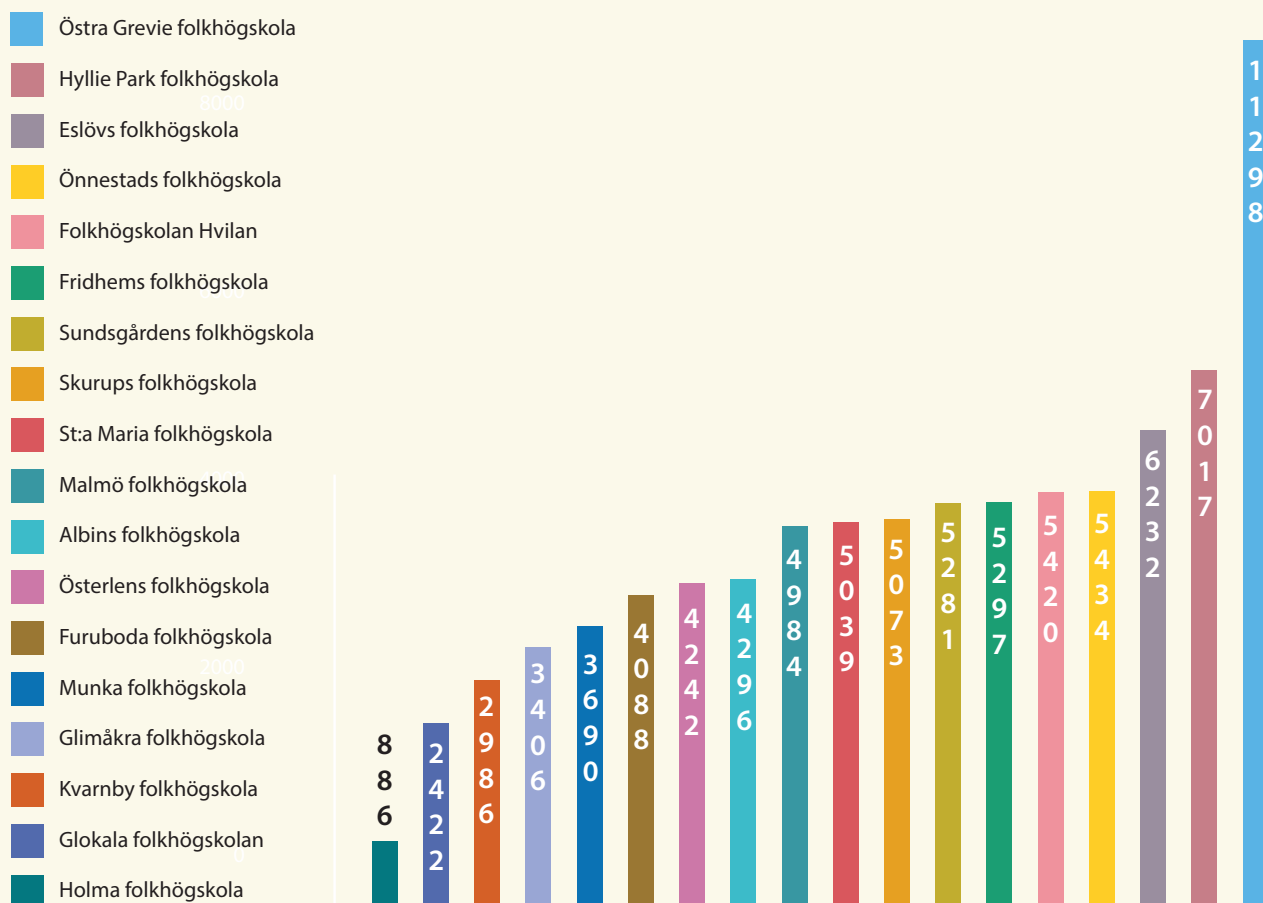
Allmän kurs finns på grundläggande nivå, motsvarande grundskola och på gymnasial nivå motsvarande gymnasieskolan. Folkhögskolan är den enda utbildningsform, vid sidan om Komvux, som har rätt att utfärda behörighet till högre utbildning. Efter avslutad allmän kurs, som omfattar minst 30 veckors heltidsstudier, erhåller deltagaren ett studieomdöme som ligger till grund för antagning vid högskola/universitet i en särskild kvotgrupp. Region Skåne är medfinansierare till allmänskurs.

Alla folkhögskolor är skyldiga, för att uppbära statsbidrag, att ha minst 15 % allmän kurs i sin verksamhet. De allmänna kurserna finns därmed på samtliga 18

folkhögskolor i Skåne. Av antalet helårsplatser på Skånes folkhögskolor utgjorde allmän kurs ca 54 % år 2018, vilket är betydligt högre andel än genomsnittet för landet som helhet.

Som tabellen visar är Östra Grevie en stor folkhögskola som 2018 hade över 11 000 deltagarveckor inom allmän kurs. Det motsvarar ungefär 314 heltidsstudier under ett år. Andra folkhögskolor som har en stor allmän kurs är bland annat Hylle Park folkhögskola, Eslöv folkhögskola och Önnestads folkhögskola. Holma folkhögskola som varit verksam sedan 2015, är den nyaste folkhögskolan i Skåne och även den minsta.

Antal deltagarveckor Allmän kurs 2018

”

Innan hade jag svårighet att acceptera andra på grund av att jag växte upp i ett homogent samhälle där alla har samma religion, bakgrund och traditioner. Men när jag började studera i folkhögskolan lärde jag mig acceptera andra genom att möta deltagare som kommer från olika länder och genom att samarbeta och delta i olika aktiviteter tillsammans.”

Deltagare allmän kurs, Österlens folkhögskola

”

Jag heter Abdullah och 23 år gammal. Efter ett år på Preparandkurs för unga med synnedsättning på Glimåkra folkhögskola har jag fortsatt på Allmän kurs för att få grundläggande behörighet. Jag vill sedan studera vidare till fysioterapeut på högskola. Jag har en synnedsättning som innebär att jag bara har 10 % syn. Glimåkra folkhögskola är ett hem. Här får man många erfarenheter och en bra grund för en bättre framtid. Vi studerar inte bara för att få omdömen och behörigheter, utan här studerar vi för att lära oss. Vi träffar också nya människor varje år och får kompisar för livet. Att ha förebilder är bra för framgång och att ha förebilder som man träffar i vardagen är det bästa.”

Abdullah 23 år, allmän kurs Glimåkra folkhögskola

”

Att sätta sig i skolbänken igen var för mig en väldigt skrämmande tanke när jag lunkade på i mitt vardagsliv som barnskötare och aldrig hade kunnat föreställa mig det här.

En skola som är så mycket mer än en studieplats och där lärarna är så mycket mer än bara lärare. Vi kursdeltagare blir bemötta på den nivå vi befinner oss och får precis den hjälp och motivering vi behöver för att nå våra mål. Ingenting är omöjligt, bara man är villig att försöka och ta eget ansvar för sina studier.”

Deltagare allmän kurs, Östra Grevie folkhögskola

”

Jag har alltid drömt om att utbilda mig, men det var inte möjligt i Afghanistan. Jag har ju aldrig haft en barndom utan var tvungen att arbeta från det att jag fyllde sju år. Allt handlade om att tjäna pengar och försörja familjen.

Idag läser jag Allmän kurs med samhällsinriktning på Folkhögskolan Hvilan. Skolan är familjär. Hvilan är lite annorlunda, väldigt mångkulturell, med folk från hela världen. Här spelar inte nationalitet någon roll.

Det viktigaste är att vara mänsklig. Jag är oerhört glad för att jag har hamnat på Hvilan där jag kan få jättemycket stöd av två studiecoacher.

Skolan har förändrat mig, utvecklat mig jättemycket. Mitt mål är att bli sjuksköterska. Det är mitt sätt att ge tillbaka och hjälpa dem som verkligen behöver det. Och jag vill kunna göra det med ett stort leende!”

Abbas 25 år, allmän kurs Folkhögskolan Hvilan

Naturvetenskapligt basår på Hvilan som öppnar högskolan för fler

”

Folkhögskolan Hvilan har sedan många år satsat på allmän kurs (motsvarande gymnasieutbildning) i naturvetenskap. Med goda resultat möjliggör vi vidare studier på bl.a.

Lunds universitet och Malmö universitet.

Vi är kända för att förbereda våra studerande väl för högre studier.

Folkhögskolan Hvilan och Naturvetenskapliga fakulteten, Lunds universitet, har sedan 2016 en överenskommelse att samarbeta i syfte att utjämna utbildningsklyftor och bredda rekryteringen till högskolor och universitet. Vid Folkhögskolan Hvilan kommer

många av våra studerande från icke akademiska miljöer. Vi avdramatisera universitetsutbildning genom att deltagarna besöker och deltar i verksamhet

vid den naturvetenskapliga fakulteten.

Utbildningen leder till allmän behörighet för högskoleutbildning samt till särskild behörighet i matematik, fysik, kemi och biologi motsvarande gymnasieskolans läroplaner för det naturvetenskapliga programmet. Folkhögskolan Hvilan integrerar i undervisningen studiebesök, laborationer och exkursioner på Naturvetenskapliga fakulteten.

Folkhögskolan Hvilan bereder också utrymme för studievägledning arrangerad av Naturvetenskapliga fakulteten. Naturvetenskapliga fakulteten åtar sig att genom särskilt urval utöka folkhögskolekvoten för antagning till sina nybörjarutbildningar.”

Eduardo Gran Villanueva skolchef/rektor folkhögskolan Hvilan

Särskild kurs

Skånes folkhögskolor erbjuder ett brett utbud av särskilda kurser i stor utsträckning på eftergymnasial nivå. Räknat i antalet unika deltagare är särskild kurs den största kursformen i Skåne. Majoriteten av de särskilda kurserna utgörs av estetiska utbildningar och yrkesutbildningar. De särskilda kurserna kan leda direkt till arbete eller förbereda deltagare för högre studier inom respektive område. Vid Skånes folkhögskolor är musik, teater och konst störst inom det estetiska området.

Statens syfte, att bredda intresset för och öka delaktigheten i kulturlivet, uppfylls både genom kursutbudet, såväl som genom spridningseffekten till övriga deltagare på folkhögskolan och till omgivande lokalsamhälle. Folkhögskolans kultur- och estetiska utbildningar är således viktiga plattformar för vidareutbildning och bildning inom konst- och kulturområdet.

Utöver de estetiska kurserna finns ett stort antal särskilda kurser som är yrkesutbildningar, både på

gymnasial och eftergymnasial nivå. Skånes folkhögskolor har förhållandevis stor andel yrkesutbildningar. Av de långa yrkesutbildningarna på minst 2 år utgör Skånes utbildningar 35 % av hela landets utbud. Störst är fritidsledarutbildningen där Skåne bedriver 47 % av landets samlade utbud av fritidsledarutbildningar på folkhögskolor. Även medieutbildningar och tecken- och dövblindtolkutbildningar är stora i Skåne. Andra exempel på yrkesutbildningar är socialpedagog, vårdutbildningar, filmarbetarlinje och assistentlinje. Särskild kurs ska omfatta minst 15 kursdagar. Även särskild kurs medfinansieras av Region Skåne.

Som diagrammet visar erbjuder samtliga folkhögskolor i Skåne särskilda kurser. Flest antal deltagarveckor 2018 hade Skurups folkhögskola, med 7907 deltagarveckor. Skurups folkhögskola har en profil inom musik, men erbjuder även journalistlinje och en rad yrkesutbildningar.

Antal deltagarveckor Särskild kurs 2018

”

Att läsa på folkhögskola handlar inte så mycket om uppgifterna man lämnar in, utan snarare om processen på vägen. Otroligt lärorik och spännande! Jag gillar att jobba tillsammans med andra, det ger utrymme för mer kreativitet och ger större möjlighet att tillsammans påverka utbildningen.

Jag har lärt mig saker som jag aldrig trodde skulle vara möjliga. Prata inför stora grupper och vara bekväm med det. Jobba med jämställdhet. Jag och en klasskamrat gjorde ett examensarbete om macho-normer och genussmarta fritidsgårdar.

Jag fick jobb direkt efter utbildningen. Slutade på fredagen och började jobba på måndagen. Nästan alla i klassen har fått jobb.

Det är aldrig för sent! Att den yngsta var 19 år och den äldsta klasskamraten var några år äldre än jag, gjorde att det blev många spännande möten med ett stort spektrum av erfarenheter. Man får lov att vara som man vill på en folkhögskola.”

Mikael 49-år, Fritidsledarutbildningen Folkhögskolan Hvilan

”

Jag har spelat fotboll sedan jag var 6-7 år. Idag tränar jag ett pojklag i Landskrona Bois. Varje dag när jag går från skolan har jag med mig kunskap och metoder som jag vill testa direkt under kvällens träning. Att gå här på heltid och verkligen få nörda ner mig i fotboll tillsammans med 20 andra som också brinner för fotboll är helt fantastiskt!

När jag jobbat som fotbollstränare ett tag så började det en ny kille i laget som gick här på fotbollstränarlinjen. Jag la märke till hur glad han var varje gång han kom till träningen. Det gjorde mig nyfiken på vad det var för saker han lärt sig på dagarna. Jag tog den här chansen och det är jag verkligen glad över.

Jag har lärt mig hur jag kan anpassa träningen till de spelare jag arbetar med. Vi jobbar mycket med ledarskap och hur vi blir bättre på att tolka och ta olika människor. Det handlar ju om hur jag utvecklar min ledarstil och att bli mer medveten om hur jag som tränare påverkar spelarna och kan få dem att lyssna.”

Simon, Fotbollstränarlinjen Eslövs folkhögskola

Sundsgårdens afasilinje gjorde det omöjliga

”

Det började som en idé. Saker brukar ju i och för sig börja med idéer. Just den här idén kändes nästan orealistisk. Det borde inte vara möjligt att göra en bok, eftersom vi aldrig har gjort någon förut. En del personer kanske betraktar oss som pionjärer och eldsjälar. Hursomhelst var det ett väldigt roligt arbete och det har desutom gett oss något konkret som vi i framtiden kommer att kunna blicka tillbaka på och känna oss väldigt stolta över.”

Raderna är tagna ur förordet till boken *Ingen titel*, som är något så unikt som en bok framtagen av människor i olika åldrar och olika bakgrund som fått afasi. Gruppen lyckades alltså tillsammans med våra pedagoger och logoped att skriva en bok, som tar oss med i den omtumlande värld som stroke och afasi innebär. Det blev sedermera en välbesökt bokrelease på Helsingborgs stadsbibliotek den 12 september samt medverkan med egen monter på Bokmässan i Göteborg 26–29 september. Hela den svindlande resan kantades av stort intresse från media, vilket utmynnade i såväl TV-inslag som artiklar i dagspressen.

A (=utan) Fasi (=tal), innebär att den som fått afasi inte längre kan använda språket som tidigare. Det brukar innebära att den som fått afasi inte kan fortsätta sitt liv som vanligt. Samhället erbjuder vård men inte så stora möjligheter att återerövra språket och att komma tillbaka som den man en gång var. Afasilinjen är en särskild linje som funnits på Sundsgården sedan 1988. Studiemiljön och pedagogiken är anpassad för den som har afasi efter stroke.

Sundsgårdens folkhögskola är en av fem aktörer i Sverige med liknande inriktning. Språklig träning varvas med friskvård, kreativitet och matematik. Utbildning är både stimulerande och utmanande. Målet är att genom att träna sina språkliga och kommunikativa färdigheter, förbättra deltagarens möjligheter att ta del av vår demokrati samt öka förutsättningarna för att retableras i samhället.”

Anneli Appelskog, rektor Sundsgårdens folkhögskola

Livslångt lärande på Munka folkhögskola – Akademi 55+

”

En av våra stolta verksamheter på Munka folkhögskola heter Akademi 55+. Där går våra äldre invånare på kurs två dagar i veckan. Flertalet har hunnit gå i pension, och då är Akademi 55+ ett gott alternativ för den som är intresserad av mer kunskap och personlig utveckling. Tonvikten är dock inte på kunskap och utveckling, även om det är en nog så viktig ingrediens, utan på det sociala forum som skapas. För den som avslutat ett yrkesliv eller genomgått någon annan stor förändring i livet, är detta sociala forum ett stort stöd för fortsatt livskvalité.

Kursen ges på halvfart under ett helt läsår, för två klasser om vardera ca 24 deltagare.

Ämnena är varierade; datorkunskap, historia, samhällskunskap, naturkunskap och konsthistoria är mer teoretiskt inriktade, medan musik, friskvård, keramik och fotografi är mer praktiska ämnen. Dessutom gör kursen exkursioner under höst och vår, främst i närområdet för att uppleva natur- och kulturmiljöer i nordvästra Skåne. Under vårterminen åker kursen på en studieresa någonstans i Europa. I år gick resan till Berlin; tidigare har bland annat Krakow, Dublin och Prag varit resmål.

För oss lärare och skollärare är det väldigt spännande att träffa dessa erfarna, kloka och trevliga deltagare. Trots sin ålder är de alltid nyfikna på mer kunskap och de bidrar väldigt mycket i våra samtal i klassrummet eller på utflykten. Det är ibland fantastiska upplevelser i mötet mellan våra äldre och våra yngre kursdeltagare. På Akademi 55+ fortsätter det livslånga lärandet och det livslånga mötandet. Vår mångfald handlar inte bara om olika bakgrund, utan lika mycket om olika ålder och livserfarenhet. Utan Akademi 55+ vore Munka folkhögskola mycket fattigare.”

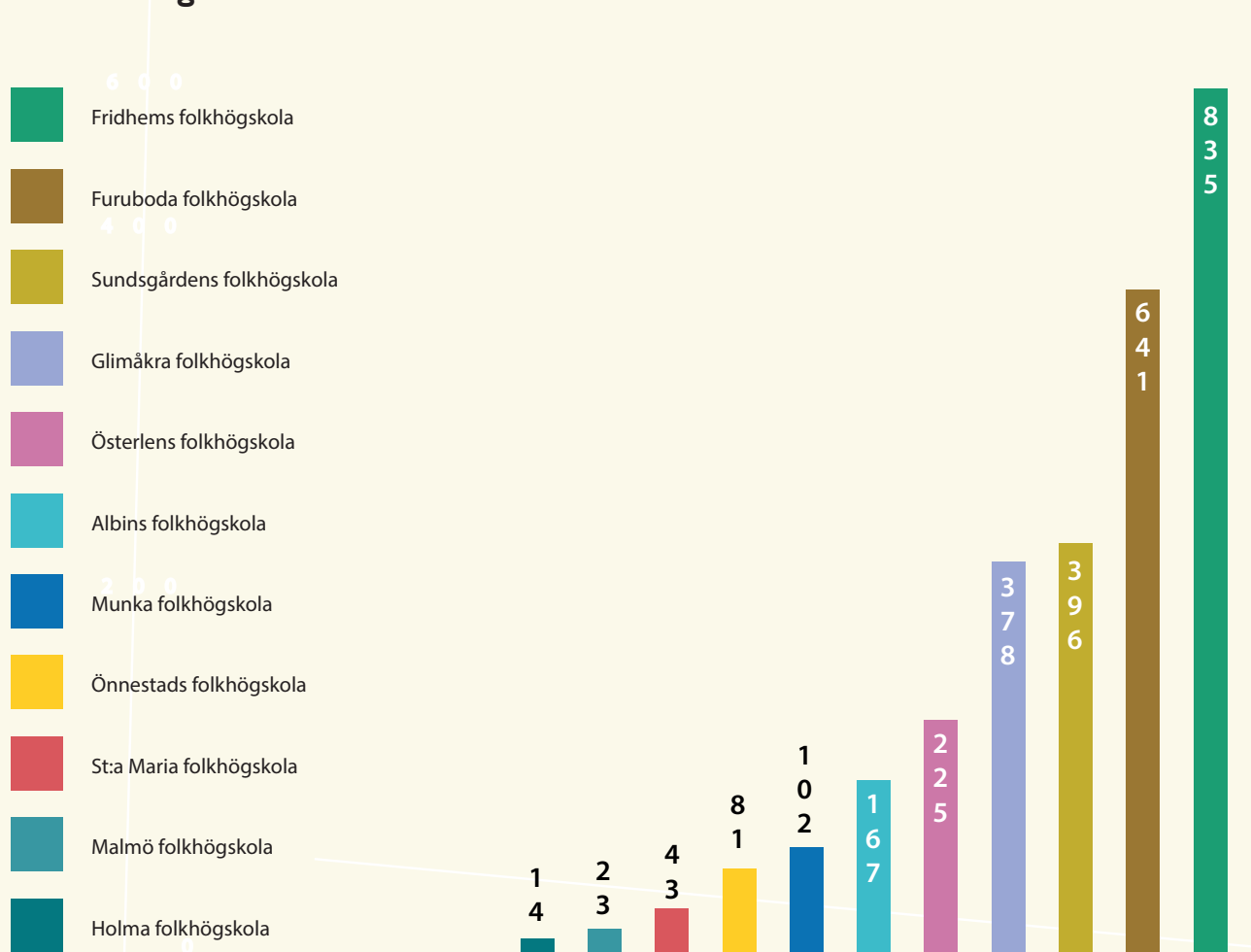
Helena Esbjörnsson, rektor Munka folkhögskola

Korta kurser

För den som vill lära sig något nytt under en kortare period finns folkhögskolans kortare kurser. Korta kurser är kurser på 1-14 kursdagar med en nedre åldersgräns på 13 år. Under maj till augusti bedriver många av Skånes folkhögskolor sommarkurser som kortkursverksamhet. De ges i en mängd olika ämnen, ofta med olika konstnärliga eller estetiska inriktningar. För att Region Skåne skall finansiera en kurs skall den sträcka sig över 15 dagar, således finansierar inte Region Skåne korta kurser.

I Skåne bedriver 11 folkhögskolor korta kurser. Den folkhögskola som hade flest deltagarveckor under 2018 var Fridhems folkhögskola, med 835 deltagarveckor till följd av deras omfattande sommarkurser. Sommarkurserna fyller ett viktigt bildnings- och kultursyfte och bidrar till att ta tillvara skolornas utbud och internatmöjligheter även utanför höst- och vårterminerna.

Antal deltagarveckor Korta kurser 2018

Sommarkurser på Fridhem – ett drivhus för drömmar

”

Sommarkväll. På gräsmattan framför teaterhuset sitter människor runt bord och samtalar. Ur högtalare ljuder 70-talsdisco. Framför scenen dansar fem medelålders kvinnor till musiken. Människorna är deltagare på sommarkurser på Fridhems folkhögskola. Ett drivhus för drömmar.

Fyra hus som omgärdar gräsmattan. Under sju veckor skapas här en egen värld med egna regler. Den kallas för bubblan av dem som upplevt den. Den speciella stämning som skapas där allt är möjligt. Där alla är fria att nå bortom de begränsningar som vardagen eller de själva satt upp.

Bland kvinnorna som frimodigt skakar rumpa i juninatten finns de som aldrig skulle våga röra sig till musik utanför denna plats. Runt borden sitter körsångare som i hela sina liv tidigare aldrig vågat öppna munnen i sång, publicerade författare och de som hela sitt liv längtat efter att skriva. Alla har de sina drömmar.

Sommaren 2019 hölls 79 olika kurser på Fridhems folkhögskola. Hela 1094 deltagare från hela landet gick sammanlagt 1148 kursveckor. Innehållet var skiftande: Silversmide, måleri, yoga, skrivande, sång, teater, stickning, dans, m.m.

Flertalet deltagare är över femtio år. Tre fjärdedelar är kvinnor. Några är här för första gången, vissa har gått över tjugo kurser. Somliga är pensionärer, andra är betydligt yngre, men alla har de en sak gemensamt: De vill utveckla sig. De vill vidare. De vill lära sig mer. Och, äntligen, börja förverkliga en dröm.”

Roger Johansson, rektor Fridhems folkhögskola

Rockkör på Österlen för alla åldrar

”

På Österlens folkhögskola träffas 160 deltagare varje vecka för att sjunga i rockkören. Rockkören tillför inte bara musik och glädje på skolan utan är även en social mötesplats för många människor.

Deltagarna träffas över ålders-, kulturella och sociala gränser. Män som kvinnor, unga som gamla träffas och skapar en gemenskap kring musiken. De har framträdande flera gånger om året och har blivit ett dragplåster vid olika event i närområdet.

Under 2019 har de bland annat haft framträdande på Solhällan i Löderup samt på öppet hus på Österlens folkhögskola. Båda gångerna till fullsatt publik! ”

Linda Nilsson, rektor Österlens folkhögskola

SMF – Studiemotiverande folkhögskolekurs

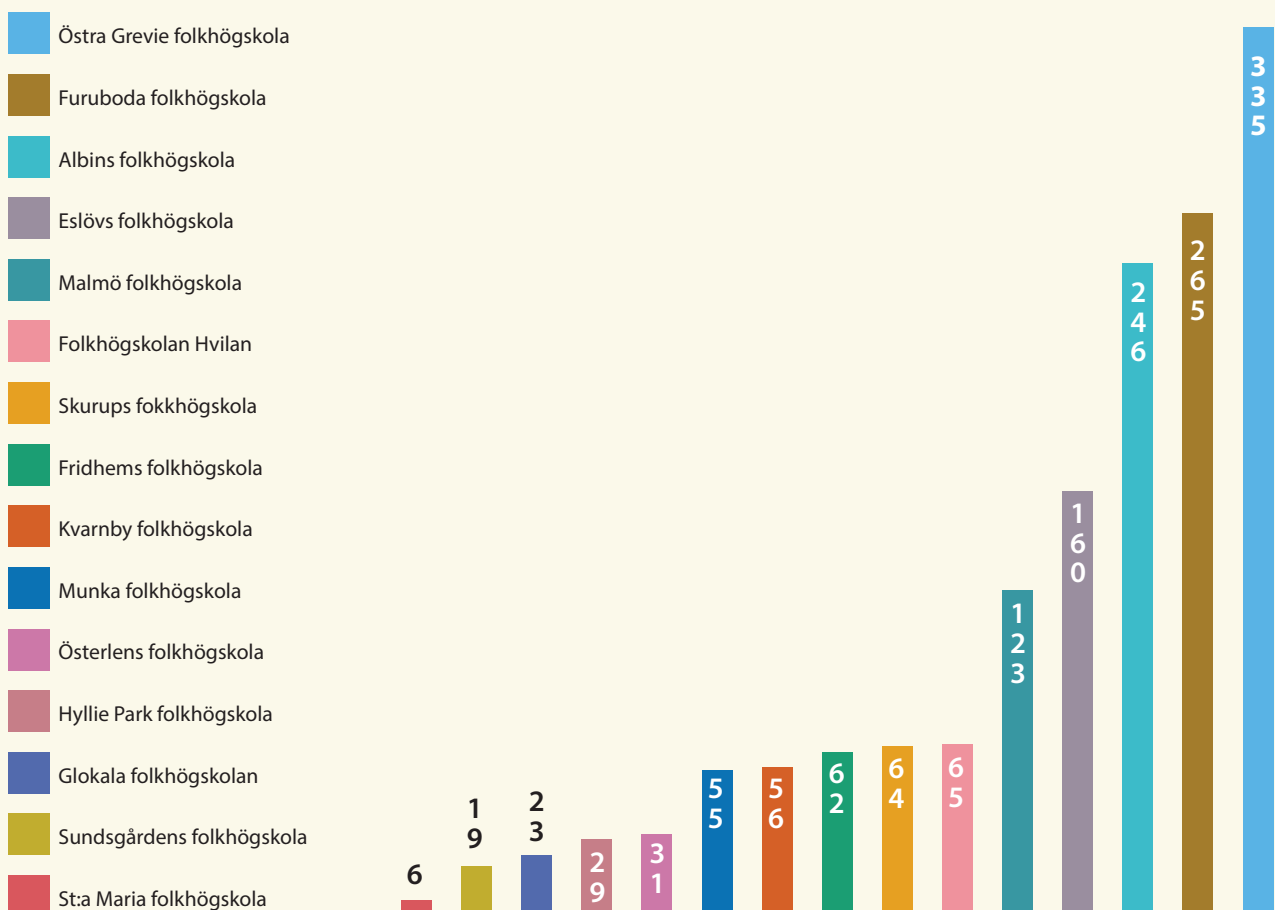
Den studiemotiverande kursen är tre månader lång och riktar sig till arbetslösa som saknar gymnasial utbildning och som vill pröva folkhögskolans som utbildningsform. Den ger individer extra stöd i att komma igång med studierna. SMF-kurserna har visat sig vara en viktig utbildningsinsats i den utbildningskedja som folkhögskolan kan erbjuda. Syftet med kursen är att deltagare ska få prova på studier och vid avslutad kurs ges möjligheten att fortsätta studera. Ca 37 % av deltagarna på SMF-kurserna gick direkt vidare på allmän kurs på folkhögskola, trots att deltagargruppen utgörs av de som

står långt från studier. SMF-kurserna bedrivs på uppdrag av Arbetsförmedlingen och de avgör vilka som deltar. Denna kurs finansieras därmed fullt ut av staten.

Skånes folkhögskolor har en stor SMF-verksamhet. Av landets totalt 3 862 deltagare under 2018 utgörs Skånes andel hela 30 %.

Under 2018 bedrev totalt 15 av Skånes 18 folkhögskolor SMF-kurser. Östra Greve folkhögskola, Furuboda och Albins folkhögskola är de tre skolor som hade flest deltagare i SMF under 2018.

Antal deltagare SMF 2018

“

Andrea studerar idag till socionom på Malmö Universitet. När hon började läsa på folkhögskolan hade hon flera jobbiga år bakom sig. Därför började hon som deltagare på Förberedande folkhögskola där man får mycket stöd, både socialt och med studierna.

– När jag började hade jag varit sjukskriven så länge. Det gjorde mig väldigt sluten och rädd. Men idag är jag på ett helt annat ställe.

Vad var det som gjorde att du kunde göra den förändringen?

– Mötet med de som arbetar på skolan! När jag inte vågade drömma eller ens kunde tänka på framtiden, så fanns de där och puttade på mig. I början kunde det faktiskt handla om att våga ta mig till skolan. Vid de tillfällena kunde en av deltagarcoacherna möta upp mig, så att jag inte vände om hem.

Efter den första tiden på Förberedande folkhögskola började Andrea studera på heltid. När högskolebehörigheten var klar väcktes tankarna om vad nästa steg skulle kunna innebära.

– Nu läser jag andra terminen på socionomprogrammet. Jag har med mig studietekniken från folkhögskolan och kan lita på min egen erfarenhet. Det har gett mig råg i ryggen. Det mod jag fått från folkhögskolan är väldigt värdefull.”

Deltagare Förberedande kurs, Eslövs Folkhögskola

Nära samverkan med arbetslivet i Skurup

”

Skurups folkhögskola har under senare år arbetat med Skurups kommun och Nils Holgersson vuxenutbildning. Syftet har varit att samarbeta kring yrkesutbildningar som ger inbäst på arbetsmarknaden.

Skurups folkhögskola ska vara och vill vara en del av kommunens kompetensförsörjning.

Vi arbetar inom flera områden för att stärka och förbereda våra deltagare för olika yrken. Ett pilotprojekt som vi arbetat med för att få rutiner och förståelse för våra skolors olika förutsättningar har varit att utbilda deltagare med truckkort. I år har vi haft 22 av våra deltagare som läst teori hos oss på folkhögskolan och gjort de praktiska momenten och testet på Nils Holgersson.

Resultatet är att 20 deltagare har tagit truckkort.

Vi utbildar också deltagare som en förberedelse för att arbeta i besöksnäringen ex. restaurang i samverkan med kommunen och deras Arena kök. Skurups folkhögskola har också utbildat 12 praktikcoacher/handledare i att handleda personer med annan kulturell bakgrund vid omsorgsförvaltningen i Skurups kommun. Det har varit uppskattat av kommunen och de anställda och gör att vi har platser inom omsorgen för våra deltagare för skuggning och praktik.

Vi har inlett samtal med kommunen om att starta en resurspool, för att skapa en plattform till arbetslivet. Flera av de företag som vi samtalar med vill ha en möjlighet att pröva en blivande medarbetare, för att företagen ska känna en trygghet att anställa.”

Arvid Gisby, rektor Skurups folkhögskola

Etableringskurs

Sedan 2014 har folkhögskolorna i samarbete med Arbetsförmedlingen genomfört etableringskurser vars syfte är att deltagarna efter slutförd kurs skall ha större möjligheter att erhålla ett arbete eller fortsätta studera. Denna kurs bedrivs på uppdrag från regeringen inom ramen för Arbetsförmedlingens etableringsuppdrag och finansieras fullt ut av staten.

Utbildningen är sex månader och riktar sig främst till nyanlända med kort tidigare utbildning. För att gå kursen ska deltagaren vara inskriven på Arbetsförmedlingen, omfattas av ett etableringsprogram samt ha en etableringsplan. I kursen ingår både studier i svenska såväl som studie- och arbetsförberedande delar.

Utbildningen är unik då kursinnehåll formas utifrån deltagarnas behov, ingen kurs är därför sig lik. Kursen

leder till kompetensintyg för fortsatta studier på folkhögskola eller Komvux. Intyget kan även användas för intag på SFI.

Liksom SMF kurserna utgör Skåne en stor andel av landets totala antal deltagare i etableringskurserna. Av landets totalt 5 405 deltagare utgör Skånes andel över 27 %. Som diagrammet visar hade Hyllie Park folkhögskola och Österlens folkhögskola flest deltagare på etableringskurs 2018. Vad som blir tydligt genom diagrammet är att majoriteten av folkhögskolorna i Skåne aktivt är involverade i etableringsuppdraget och erbjuder många nyanlända en möjlighet att studera på folkhögskola.

Antal deltagare Etableringskurs 2018

Ayman och Shereen, båda yrkesverksamma akademiker från Syrien som inom kort är färdiga med sina sex månader på Etableringskurs på Folkhögskolan Hvilan. Både Ayman och Shereen märker ut sig genom att de läst in svenska i ovanligt snabb takt. Under sina sex månader på Folkhögskolan Hvilan har de utöver ordinarie etableringsstudier hunnit läsa in SFI på D-nivå.

De är nu alltså färdiga med sina

SFI-behörigheter och kan gå direkt till att studera Svenska grund.

Shereen och Ayman följde det ordinarie etableringsupplägget och fick stöd från pedagogerna att lägga till ytterligare studiemoment som motsvarade SFI-nivåerna.

Shereen vill nu närmast läsa Svenska grund. På sikt är tanken att studera till sjuksköterska. Ayman hoppas kunna hitta snabbspår via Arbetsförmedlingen. Han vill ut och praktisera och jobba så snart det bara är möjligt.”

Deltagare på Etableringskurs Folkhögskolan Hvilan

Östra Grevie folkhögskola "en skönare maktfaktor".

”

I tider av starka högervindar och växande främlingsfientlighet hotas också fundamentet för den fria och inkluderande utbildning som Östra Grevie folkhögskola står för. Därför vill vi satsa på kommunikation som lyfter värdegrunden och verksamheten som en motvikt till krafter som motverkar ett öppet, kreativt samhälle som ger människor fler chanser att utvecklas.

Vårt manifest lyder; Mitt i Malmö. Och ute på den skånska landsbygden. Där finns vi. En skola och människor med olika historier, intressen och förutsättningar. Ibland verkar kontrasterna stora, med de krymper snabbt när vi ses. Kanske för att det personliga mötet har en naturlig plats här. Och kanske för att vi tror på något tillsammans, trots att vi är här av olika anledningar.

Till detta manifest har vi skapades ett flertal stödbudskap som illustrerar vårt huvudbudskap att Östra Grevie folkhögskola är "en skönare maktfaktor". Här följer några exempel på stödbudskap som vi på skolan arbetat fram tillsammans, personal och deltagare;

En för alla. Alla för fler. – en skönare maktfaktor

En ljum bris bland kalla vindar. – en skönare maktfaktor

En öppning bland stängda dörrar. – en skönare maktfaktor

En medmänniska bland motståndare. – en skönare maktfaktor

Systemkollaps kan du vara själv. Vi är något annat. – en skönare maktfaktor

Nystart. – en skönare maktfaktor

Du. – en skönare maktfaktor“

Susanne Andersson, rektor Östra Grevie folkhögskola

Svenska från dag ett

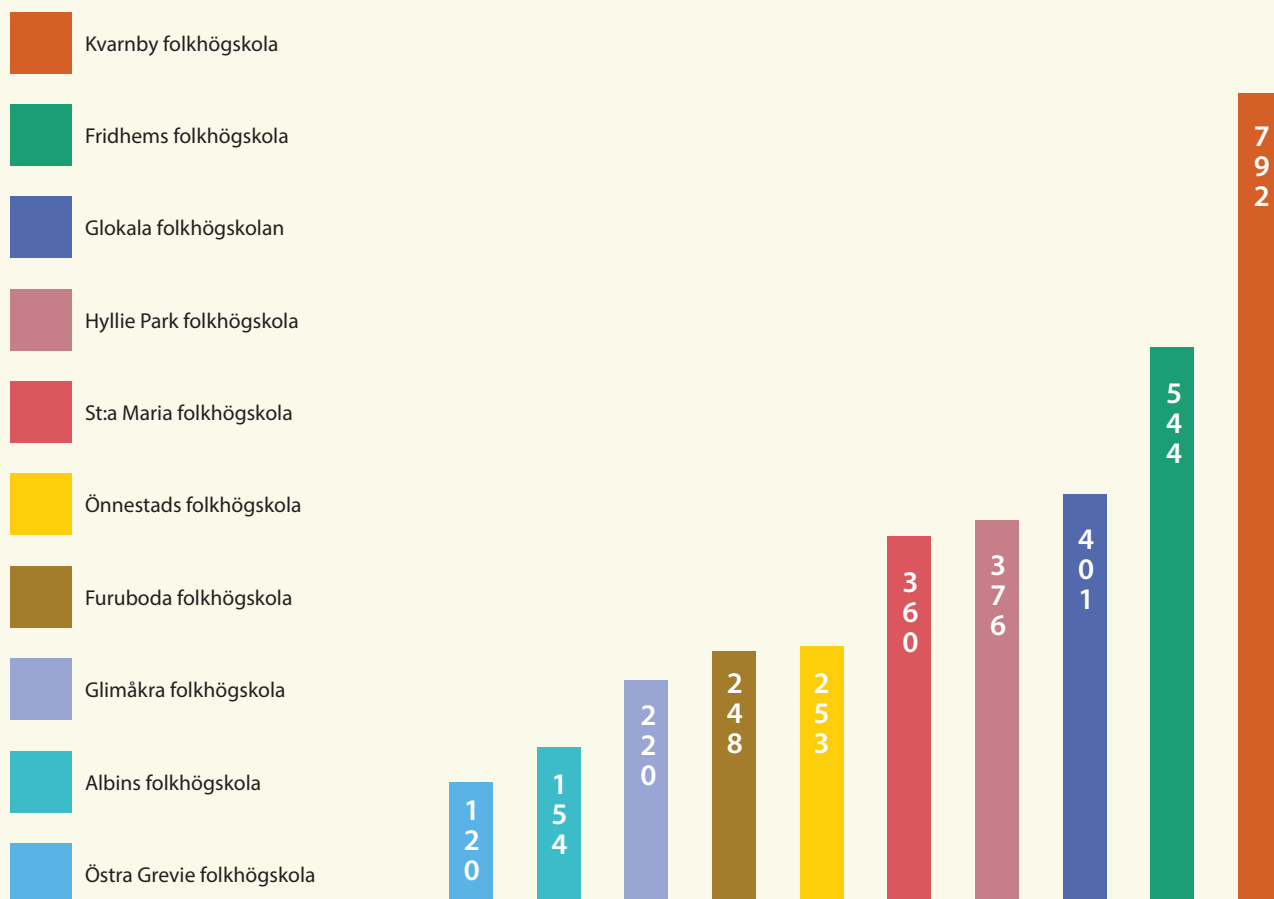
Svenska från dag ett är ett särskilt uppdrag från regeringen och kursen har funnits på folkhögskolor sedan 2016. Kursen riktar sig främst till personer som är asylsökande och bor i eget boende eller på migrationsverkets anläggningsboenden. Den är även tillgänglig för personer som fått ett uppehållstillstånd men som bor kvar i migrationsverkets anläggningar.

Då asyltiden kan bli långvarig och ensam, har kursen ett övergripande syfte att ge asylsökande människor en meningsfull sysselsättning och få en inblick i det svenska samhället och det svenska språket. Kursen skall ge individer möjlighet att tidigt lära sig det svenska språket och införskaffa en grundläggande förståelse för det svenska

samhället. Målet är att svenska från dag ett skall leda till en underlättad etablering för den enskilde. Denna kurs finansieras av staten och verksamheten samordnas av Länsstyrelsen.

Tio folkhögskolor erbjöd Svenska från dag ett 2018. Kvarnby är den folkhögskola som under 2018 hade flest antal deltagare i svenska från dag. Likaså hade Fridhems folkhögskola och Glokala folkhögskolan många deltagare i svenska från dag ett. Vid många folkhögskolor integreras verksamhet med SFI så att deltagarna kan tillgodoräkna sig utbildningen och korta tiden för SFI om och när de får uppehållstillstånd.

Antal deltagare Svenska från dag ett 2018

Högteknologiska hjälpmedel på Furuboda

”

Furuboda folkhögskola driver projektet *Mitt liv mina ord*, finansierat av Allmänna Arvsfonden. I projektet samverkar vi med FUB Lund med omnejd, Intressegruppen för Assistansberättigade, Furuboda Assistans och föreningen ISAAC-Sverige. Dessutom är Certec vid Lunds universitet engagerade i projektet.

Bakgrunden till projektet är att det finns högteknologiska kommunikationshjälpmedel som kan ge användare med omfattande tal- och språksvårigheter ett stort mått av självständighet och oberoende i kommunikationssituationen – men att anpassa ett sådant hjälpmedel är ofta ett stort arbete. Dessutom är få hjälpmedel utformade med tanke på att användaren själv ska kunna göra anpassningar och lägga in nya ord. Om ord läggs till är det ofta omvärldens val av ord som infogas i vokabuläret.

Samtalshjälpmedel med bildsymboler innehåller ofta mellan 500 och 2000 symboler – jämfört med ett talande barn som har cirka 8-10 000 ord i sitt ordförråd vid skolstart. Därefter lär sig barn 2-300 nya ord varje år. Den som har ett kommunikationshjälpmedel får inte självklart möjlighet att lära och använda nya ord när vardagen och livet förändras.

Genom projektet vill vi därför arbeta för att den som använder högteknologisk AKK (Alternativ och Kompletterande Kommunikation) ska få tillgång till ett ordförråd som utvecklas hela livet och att användaren själv ska kunna spela en aktiv roll vid anpassning och utveckling av sitt kommunikationshjälpmedel.

I projektgruppen arbetar två logopeder och en person som själv använder AKK.”

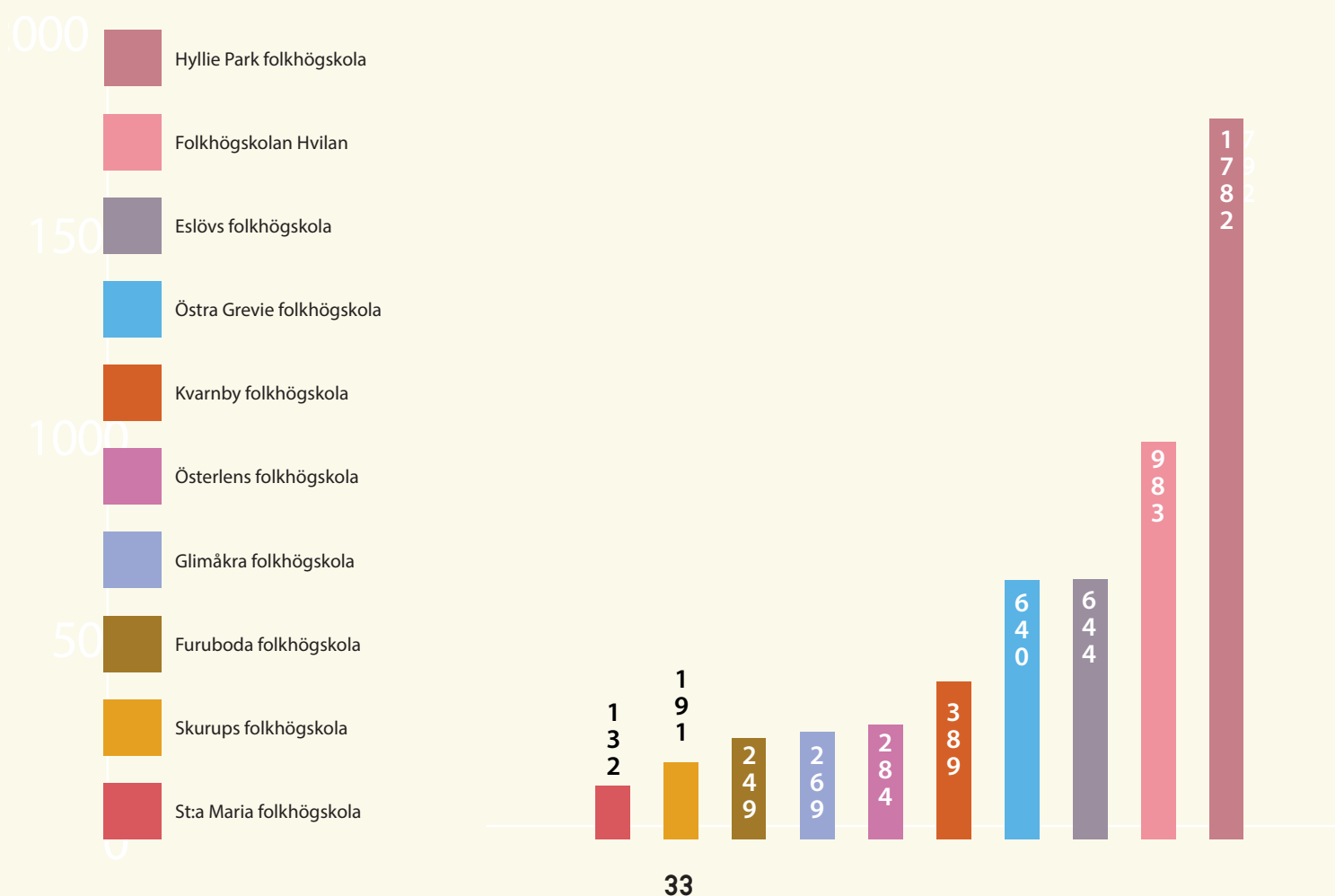
Jenny Anderberg, rektor Furuboda folkhögskola

SFI på folkhögskola

Folkhögskolan har rätt att bedriva SFI på samma sätt som kommunerna. Folkhögskolan ansöker om betygsrätt för SFI till Skolinspektionen. Deltagare har rätt att söka SFI vid folkhögskola och kommunen har skyldighet att informera deltagarna om möjligheten att studera SFI på folkhögskola. Kommunerna ersätter folkhögskolorna för SFI och ersättningen ska motsvara den kommunala kostnaden för SFI. SFI på folkhögskola omfattas av samma kvalitetskrav och tillsyn som kommunal SFI.

I Skåne har 12 av 18 skolor Skolinspektionens tillstånd att bedriva SFI och utfärda SFI betyg. Under 2018 bedrev 10 folkhögskolor i Skåne SFI. Skånes folkhögskolors SFI-verksamhet är mycket omfattande och utgör närmare 60 % av all SFI undervisning vid landets folkhögskolor. Som framgår av diagrammet nedan så har Hylle park folkhögskola flest deltagare i SFI, följt av folkhögskolan Hvilan, Eslövs- och Östra Grevie folkhögskola.

Antal deltagare SFI på folkhögskola 2018

“

Jag tycker om att gå till skolan, det kan vara lite nervöst att tala inför klasskompisarna och lärarna, men de är bra och jag trivs.”

Fatiha läser just nu SFI intensivkurs och hoppas kunna genomföra slutprovet snart för att sedan fortsätta på Allmän grundkurs. Innan Fatiha flyttade till Sverige arbetade hon som ingenjör på ett bilföretag, men nu är målet inställt på att studera till urmakare.

Fatiha deltagare SFI Östra Greve folkhögskola

SFI på Hyllie Park en del i utbildningskedjan

”

Hyllie Park Folkhögskola har sedan 2006 bedrivit SFI utbildning i svenska för invandrare, på uppdrag av Malmö stad. Vi drev tillsammans med andra folkhögskolor frågan om att folkhögskolor skulle få betygsrätt för SFI och 2010 beslutade regeringen att ge folkhögskolor denna rätt. 2011 beviljade Skolinspektionen Hyllie Park betygsrätt för SFI, vilket innebär att en studerande kan välja folkhögskola för sina SFI-studier.

Ersättning till folkhögskola sker via kommunerna.

Hyllie Park Folkhögskola har SFI-verksamhet i Malmö, Kristianstad, Göteborg och i Skillinge i Simrishamns kommun. Utbildningskedjan upp till gymnasienivå finns inom folkhögskolan så en deltagare kan börja studera SFI och sedan fortsätta till Allmän kurs grundläggande och gymnasial nivå. SFI på Hyllie Park bedrivs utifrån ett modersmåls-baserat arbetssätt, vilket betyder att flera av folkhögskolans lärare behärskar de studerandes modersmål. Detta underlättar förståelsen i klassrummet och påskyndar lärandet inte minst för studerande med kort utbildning.

Studievägledning är grundläggande för inspiration och vägledning till vidare studier och arbete. I Hyllie Park har vi tre studie- och yrkesvägledare. Utöver det bedriver vi tillsammans med en lokal partner sedan ett år tillbaka ett EU-finansierat projekt via Leader, Från SFI till arbete – genom utbildning, matchning och coachning. I Skillinge bedrivs ett projekt som har som mål att nyanlända ska få stöd i att finna sitt första arbete i Sverige, samtidigt som arbetsgivare får hjälp med att rekrytera personal. Läs mer på deras sida www.talenterna.se.”

Per-Inge Andersson, rektor Hyllie Parks folkhögskola

Utbildningskedjan

Folkhögskolornas verksamhet riktar sig till samtliga samhällsgrupper. Figuren nedan illustrerar den utbildningskedja som flertalet folkhögskolor i Skåne erbjuder och som är unik för folkhögskolan som utbildningsform. En individ kan inom en och

samma folkhögskola, oftast också på samma plats, gå från att vara asylsökande, nyanländ till att få fullständig behörighet till att studera på högskola. Ambitionen är att ge individen en sammanhängande utbildningsresa utan avbrott.

Illustrationen ovan visar att folkhögskolan kan vara en del av hela integrationsprocessen för en nyanländ, och på så vis får folkhögskolan ett helhetsgrepp om individen och dess behov.

Denna kedja är inget som uteslutande finns vad gäller integrationsprocesser, utan folkhögskolan kan, på grund av det breda kursutbudet, i regel följa individer i deras utveckling under lång tid.

Nedan syns en utbildningskedja som är vanligt förekommande för deltagare som börjar en studiemotiverande folkhögskolekurs (SMF). Vi har här valt att kalla honom David.

David saknar fullständiga gymnasiebetyg och har svårt att få ett arbete.

David får via arbetsförmedlingen delta i den 3 månader långa studiemotiverande folkhögskolekursen.

Efter SMF känner sig David motiverad att fortsätta studera och börjar på allmän kurs med inriktning idrott & hälsa.

Efter två år på folkhögskolans allmänna kurs söker sig David till högre studier vid yrkeshögskola.

Fakta om Skånes folkhögskolor

(källa: SCB/FBR)

Följande tabeller och statistik är hämtade från SCBs statistikrapport till Folkbildningsrådet för år 2018. Tabellerna är ett urval av de uppgifter som Folkbildningsrådet enligt uppdrag årligen lämnar till regeringen. Ur statistikunderlaget är motsvarande uppgifter nedbrutna för Skåne. I vissa tabeller anges också Skånes

folkhögskolors andel av landet som helhet. För en fullständig jämförelse mellan Skåne och Sverige som helhet hänvisas till motsvarande nationella tabeller i *Folkbildningsrådets Årsredovisning* med verksamhetsberättelse 2018, avsnitt Verksamhetsredovisning folkhögskola, sid 43 – 55.

Tabell 1. Helårsplatser i långa kurser i Skåne och Skånes andel

Kurstyp	2017	2018	Andel av långa kurser i Skåne (%)	Skånes andel av Sverige 2018 (%)
Allmän kurs	2172	2485	54%	17%
Särskilda kurser	1847	2086	46%	13%
Långa kurser	4117	4655		15%
Förändring mot 2015		+ 961		
Förändring mot 2017		+548		

Kommentar: Sedan 2015 har folkhögskolan i flera omgångar tilldelats utökade platser för de långa kurserna. Kraftigast var tillskottet för 2018 då folkhögskolan tillfördes 8 000 extra platser för landet som helhet. Helårsplatser beräknas utifrån antalet deltagarveckor delat med 35 veckors helårsstudier vilket motsvarar längden på de långa kurserna.

Utifrån det måttet har antalet helårsplatser ökat i Skåne med över 20 % sedan 2015. Räknat i antalet helårsplatser är allmän kurs i Skåne störst av de långa kurserna med det är det omvända för alla folkhögskolor i Sverige där särskild kurs är störst. Skåne har också hög andel allmän kurs, 54 %, i jämförelse med landet som helhet, 47 %.

Tabell 2. Unika deltagare per kurstyp i Skåne och Skånes andel

Kurstyp	2017	2018	Andel av långa kurser i Skåne (%)	Skånes andel av Sverige 2018 (%)
Allmän kurs	2937	3307	43%	17%
Särskild kurs	3859	4342	57%	13%
Korta kurser	2956	2591		5%
Svenska från dag ett	292	246		14%
Studiemotiverande folkhögskolekurs	1148	1171		30%
Etableringskurs	1431	1485		27%
Bristyrkeskurs på folkhögskola	47	123		18%
Yrkeshögskolekurs (YH)	53	51		27%
Totalt	12723	13316		19%

Kommentar: Unika deltagare är som framgår av tabellen betydligt fler än helårsårsplatser vilket innebär att flera deltagare, framför allt på särskild kurs, studerar kortare tid än 35 veckor. Att unika deltagare redovisade per kurstyp innebär också att vissa deltagare kan ha studerat på flera kurser under 2018. Exempelvis kan en studerande under våren deltagit i studiemotiverade kurser för att sedan under hösten gått vidare till allmän kurs. Tabellen visar också att Skåne har en mycket stor andel uppdragsutbildning från Arbetsförmedling-

en, ca 30 % av antalet deltagare i Sverige. Sammantaget har Skåne ca 19 % av alla som studerade på en folkhögskola i Sverige under 2018. Det ska jämföras med att Skåne utgör ca 14 % av Sveriges befolkning. Antalet unika deltagare var över 13 300 personer vid Skånes folkhögskolor under 2018. Till det kommer ca 5 500 som studerade SFI vid en folkhögskola i Skåne. Det innebär att under 2018 studerade sammanlagt närmare 19 000 personer vid Skånes folkhögskolor under 2018.

Tabell 3. Folkhögskolornas samlade verksamhet i Skåne 2018

Kurstyp	Andel %		Deltagarveckor
	Kvinnor	Män	
Allmän kurs	53	47	86991
Särskilda kurser	64	36	73014
Korta kurser	63	37	2905
Kulturprogram	-	-	258
Svenska från dag ett	42	58	3468
Studiemotiverande folkhögskolekurs	56	44	24924
Etableringskurs	54	46	44257
Bristyrkeskurs på fhs (af)	66	33	6285
Yrkeshögskolekurs (YH)	72	28	1546
Totalt antal deltagarveckor			243648

Kommentar: Här redovisas det totala antalet deltagarveckor i alla kurser vid Skånes folkhögskolor. De långa kurserna, allmän och särskild kurs, dominerar av antalet deltagarveckor. Anmärkningsvärt är dock att de studiemotiverande folkhögskolekurserna och etableringskurserna i Skåne har mycket

stora volymer och utgör över 43 % av det totala antalet deltagarveckor. Av tabellen framgår också andelen kvinnor och män per kurs. Kvinnor är i majoritet i samtliga kurstyper, utom i Svenska från dag ett. Av de långa kurserna är den kvinnliga dominansen särskilt tydlig på särskild kurs.

Tabell 4. Ut- och inrikes födda per kursstyp i Skåne 2018

Kurstyp	Inrikes födda		Utrikes födda	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Allmän kurs	1608	50,4%	1584	49,6%
Särskild kurs	3674	86,3%	583	13,7%
Studiemotiverande folkhögskolekurs	394	34,9%	736	65,1%
Etableringskurs	0	0,0%	1465	100,0%

Kommentar: Andelen utrikes födda deltagare i folkhögskolans kurser har stadigt ökat de senaste åren, såväl nationellt som i Skåne. På allmän kurs utgör utrikes födda 2018 hälften av deltagarna medan de på särskild kurs är i klar minoritet med endast drygt 13 %. Här följer Skåne i stort samma andel som landet i genomsnitt även om andelen

utrikesfödda på allmän kurs är några procent högre i Skåne. På de studiemotiverande kurserna uppgår de utrikes födda till hela 65 %. Detta visar sammanlagt att folkhögskolan är en viktig resurs särskilt för gruppen utlandsföddas möjligheter att nå vidare studier.

Tabell 5. Deltagare med funktionsnedsättning per kursstyp och andel i Skåne 2018

Kurstyp	Total	Funktionsnedsatta	Andel av kursstyp (%)
Allmän kurs	3307	994	30,1%
Särskild kurs	4342	420	9,7%

Kommentar: Folkhögskolan är en viktig och ibland enda utbildningsvägen för vuxna med funktionsnedsättning. Andelen funktionsnedsatta varierar stort mellan skolorna i Skåne men har trendmässigt ökat på alla skolor i Skåne de senaste åren. Detta är en utmaning för folkhögskolan när de ekonomiska förutsättningarna under samma tid minskat.

Deltagare med funktionsnedsättning uppgick till i genomsnitt drygt 30 % på allmän kurs vid folkhögskolorna i Skåne vilket är några procent högre än för landet som helhet. Antalet funktionsnedsatta utgår från den redovisning som skolorna själva anger som grund för förstärkningsbidrag och det särskilda utbildningsstödet.

Tabell 6. Utbildningsbakgrund per kursstyp i Skåne 2018

Kurstyp	Högst grundskola/ motsvarande	Gymnasial utbildning, ej 3 år	Gymnasial utbildning 3 år	Eftergymnasial utbildning	Total
Allmän kurs	84%	7%	8%	1%	100%
Särskild kurs	8%	8%	62%	22%	100%

Kommentar: Utbildningsbakgrunden bland deltagare på folkhögskolans allmänna kurs skiljer sig markant i förhållande till kommunal vuxenutbildning, Komvux. Närmare 85 % av deltagarna på Skånes folkhögskolor hade högst grundskola när de började utbildningen. Till det kommer de med kort gymnasieutbildning eller de som har en fullföljd gymnasieutbildning men utan att ha uppnått grundläggande behörighet till högre utbildning.

I Komvux dominerar gruppen som har tidigare gymnasieutbildning men behöver komplettera enskilda ämnen. Skåne skiljer ut sig i förhållande till övriga landet för särskild kurs där deltagarna har betydligt högre utbildningsbakgrund än i genomsnittet för landet. En förklaring till detta kan vara att Skånes folkhögskolor har en hög andel estetiska utbildningar inom särskild kurs som förbereder för högre utbildning.

Tabell 7. Åldersfördelning per kurs typ i Skåne 2018

Kurstyp	Ålder						Total
	<= 17	18-19	20-24	25-44	45-64	65+	
Allmän kurs	0%	6,4%	43,1%	44,1%	6,3%	0,1%	100%
Särskilda kurser	0%	3,6%	27,1%	43,5%	15,5%	10,4%	100%
Studiemotiverande folkhögskolekurs	0%	3,5%	27,0%	44,3%	24,9%	0%	100%
Etableringskurs	0%	0,1%	11,6%	61,2%	26,7%	0%	100%

Kommentar: Tabell 7 visar spridningen av åldrar per kurs typ. I tabellen är procentsiffrorna avrundade till närmaste tiotal. Av tabellen framgår att den största åldersgruppen på allmänskurs är mellan 25-44 år men 20-24 åringarna är praktiskt taget en lika stor grupp. Andelen under 20 år och över 44 år relativt få. Anmärkningsvärt är att 26 % av

deltagarna på särskild kurs i Skåne är äldre än 44 år och hela 10 % över 65 år. Vad gäller åldersfördelningen följer Skåne i stort riksgenomsnittet men Skåne har något fler deltagare i åldrarna 25 – 44 år i både allmän och särskild kurs. I studiemotiverande kurs och etableringskurs har Skåne fler över 24 år och fler över 44 år än genomsnittet för landet.

Tabell 8. Medelålder per kurs typ i Skåne och Sverige som helhet

Kurstyp	Medelålder i Skåne	Medelålder i Sverige
Allmän kurs	28	29
Särskilda kurser	36	38
Studiemotiverande folkhögskolekurs	35	33
Etableringskurs	38	38

Kommentar: Tabellen visar medelåldern på deltagarna på de långa kurserna i Skåne jämfört med landet som helhet. Medelåldern för deltagare på allmän kurs är förhållandevis hög i landet som helhet och i Skåne. Det visar att folkhögskolan är viktig för gruppen som i yngre år inte gått vidare till gymnasieskolan eller hoppat av skolan men som efter ett antal år fått motivationen tillbaka att läsa vidare. Även deltagarna på de studiemotiverande kurserna tenderar de senaste åren bli allt äldre.

Det är ett tecken på att kursen ändrat karaktär från att i huvudsak ha yngre deltagare som hoppat av gymnasiestudier till att nu nå en bredare målgrupp som saknar gymnasieutbildning. Deltagarna på särskild kurs är närmare 10 år äldre än i allmänskurs. Det är ett resultat av att närmare 85 % av deltagarna på särskild kurs genomgått gymnasieutbildning eller eftergymnasial utbildning innan de studerar på folkhögskola. Se tabell 6.

